

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 11. maj 2009

J.nr. 323-1 - dmk

Indberetning nr. 5 / 2009

Emner:

- *Republikanerne opfordrer vælgerne til at blive hjemme, når der den 7. juni afholdes folkeafstemning om ændring af tronfølgeloven. Høgni Hoydal er utilfreds med, at Lagtinget ikke har fået mulighed for at tage stilling til, om der skal afholdes folkeafstemning på Færøerne. En undersøgelse viser, at et flertal på Færøerne fortsat ønsker tilknytning til Kongehuset.*
- *Landet og kommunerne er på vej imod et samlet underskud for 2009 på op imod 1 mia. kr. Landsbankens udsigter for den færøske økonomi i 2009 og 2010 er alt andet end gode - landskassen kan se frem til et underskud på op imod 2 mia. kr. for perioden 2008-2010. Landsstyremanden for finansanliggender erkender, at man må stoppe de senere års store stigninger i udgifterne, men maner ellers til besindighed og omtanke, så man ikke tager forhastede beslutninger, men de rette beslutninger.*
- *Lagtinget har besluttet, at Færøerne med virkning fra 1. januar 2010 overtager yderligere to sagsområder.*
- *Eyðun Mohr Hansen er blevet ansat som departementschef i Landsstyremrådet for sociale anliggender.*
- *Danmarks regering har sammen med Færøernes landsstyre indleveret dokumentation for krav på en del af kontinentalsokkelen uden for 200 sømil nord for Færøerne. Kravet er indleveret til FN's Havretskommission. Norge og Island har overlappende krav inden for samme område. Færøernes landsstyre har udpeget formanden for den dansk/færøske delegation, der skal præsentere kravet for Havretskommissionen.*
- *Fiskeopdrætserhvervet på Færøerne har rigtig gode tider og ser muligheder for at "spinde guld" de kommende år. De gode tider skyldes især stor efterspørgsel fra USA, nu hvor det chilenske opdrætserhverv er hårdt ramt af tilbagegang som følge af sygdommen ILA - samme sygdom, der for nogle år siden var ved at fjerne grundlaget under færøsk opdræt. Fremgangen for opdrætserhvervet kommer belejligt i en tid, hvor tilbagegangen for fiskeriet ser ud til at fortsætte.*
- *Færøerne havde i 2008 et handelsbalanceunderskud på 687 mio. kr. Det er 6. år i træk med underskud på handelsbalancen.*
- *De to store færøske banker har offentliggjort deres regnskaber for 1. kvartal: Føroya Banki havde overskud i 1. kvartal, mens Eik Banki havde underskud. Begge banker er tilfredse med udviklingen og forventer overskud for hele 2009.*
- *Rederiet Smyril Line havde et underskud på 207 mio. kr. i 2008, men forventer overskud i 2009.*

- *Klaksvík Kommunes problemer fortsætter og fremtiden tegner ikke lys for fiskefabrikken Kósin, da det fortsat kniber med at tiltrække tilstrækkelig med kapital til at drive virksomheden videre.*
- *Der bliver ingen prøveboringer efter olie ved Færøerne i 2009. En planlagt boring er blevet udsat til starten af 2010.*
- *32 personer har mistet deres arbejde inden for det færøske postvæsen i forbindelse med gennemførelse af besparelser og omlægninger.*

Republikanerne fraråder vælgerne at stemme om ændringen af tronfølgeloven den 7. juni

Lagmand Kaj Leo Johannesen (Sambandspartiet) besvarede den 1. maj en skriftlig forespørgsel fra lagtingsmedlem Høgni Hoydal (Republikanerne) vedr. den danske regerings hjemmel til at udskrive folkeafstemning på Færøerne om ændring af tronfølgeloven, uden at Lagtinget har fået mulighed for at tage stilling til afholdelse af en folkeafstemning på Færøerne.

Lagmanden henviste i sit svar bl.a. til, at folkeafstemningen den 7. juni er udskrevet i henhold til grundlovens § 88 og §§ 77-78 i lov om folketingsvalg på Færøerne (lov nr. 458 af 30. juni 1993). Han redegør i sin besvarelse desuden for, at han besluttede ikke at fremsætte forslaget om en ændring af tronfølgeloven for Lagtinget, da man fra færøsk side alligevel ikke har nogen indflydelse på sagen – der er kun et kongehus, og det er kun muligt at have en arvefølge til samme kongehus. Rigsombudets oversættelse af den skriftlige forespørgsel og lagmandens besvarelse er vedlagt denne indberetning.

Høgni Hoydal var ikke tilfreds med lagmandens konklusion, for nu kan den danske regering udskrive folkeafstemning på Færøerne om hvad som helst, udtalte han efterfølgende. Republikanerne vil nu fraråde færingerne at stemme ved folkeafstemningen den 7. juni.

Den 6. maj var der en debatudsendelse i Kringvarp Føroya (Færøernes Radio), hvor Færøernes tilknytning til Kongehuset blev debatteret. I debatten deltog lagtings- og folketingsmedlem Edmund Joensen fra Sambandspartiet, der var fortaler for fortsat færøsk tilknytning til Kongehuset, mens Tórbjørn Jacobsen fra Republikanerne ikke ønsker færøsk tilknytning til Kongehuset.

Under debatten var det muligt at ringe ind til radioen og besvare spørgsmålet, om færingerne skal bevare tilknytningen til Kongehuset. I alt 491 personer ringede ind under udsendelsen, og heraf vil 58 pct. bevare tilknytningen til Kongehuset, mens 42 pct. ikke ønsker at bevare tilknytningen til Kongehuset.

Det offentlige på vej mod et underskud for 2009 på op imod 1 mia. kr.

I forbindelse med forberedelsen af finansloven for 2010 har Landsbanken udarbejdet en redegørelse vedr. den færøske økonomi. Ifølge redegørelsen, der blev offentliggjort medio april, er udsigterne for den færøske økonomi alt andet end gode.

Landsbanken lægger i redegørelsen vægt på, at usikkerheden er større end sædvanlig, men der er tegn på, at de fleste erhvervssektorer kan forvente et fald i 2009 og 2010. Ifølge Landsbanken vil

bruttonationalproduktet i år falde med mellem 3 og 5 pct., og næste år bliver faldet mellem 1 og 6 pct.

Ifølge Landsbanken vil landskassens underskud stige yderligere, hvis den nuværende udvikling fortsætter. I 2008 endte regnskabet med at vise et underskud på 330 mio. kr. I år kan der forventes et underskud på mellem 500 og 600 millioner kr., skiver Landsbanken i sin redegørelse, og om udsigterne for 2010 siger Landsbanken:

”Hvis Lagtinget bevilliger 3 pct.’s stigning i driftsudgifterne, indtægterne ikke stiger eller falder fra 2009 til 2010, og Lagtinget fastholder tallene for 2010 (tallene for 2010 i FL2009), bliver underskuddet i 2010 mellem 700 og 800 mio. kr.”

Hvis prognosen holder, bliver landskassens samlede underskud for disse tre år mellem halvanden og to mia. kr., ifølge Landsbanken.

Den 7. maj 2009 havde avisen Sosialurin en artikel med overskriften: ”Det offentlige Færøerne én milliard i underskud”. Baggrunden for artiklen er, at landskassens indtægter ser ud til at falde mere end forventet og at kommunerne på Færøerne kan se frem til et samlet underskud i år på mere end 130 mio. kr. Det kom frem da landsstyremanden for finansanliggender, Jóannes Eidesgaard, den 6. maj svarede på en mundtlig forespørgsel i Lagtinget om kommunernes økonomiske situation.

Ifølge Jóannes Eidesgaard havde koalitionen forventet et underskud på 500 mio. kr. på finansloven for 2009, men en nyt skøn over landskassens indtægter viser, at indtægterne bliver ca. 220 mio. kr. mindre end forventet ved udarbejdelsen af finansloven. Det er især indtægterne fra afgifter, der er faldende som følge af faldende import og forbrug, mens skatteindtægterne ligger nogenlunde som forventet.

Jóannes Eidesgaard oplyste i forbindelse med besvarelsen, at kommunerne samlet set har budgetteret med et underskud i år på 130 mio. kr. Heraf kan 105 mio. kr. alene henføres til Tórshavn Kommune. Jóannes Eidesgaard tilføjede, at nu hvor der er udsigt til, at indtægterne falder mere end forventet, så vil kommunernes underskud i 2009 nok blive større end de 130 mio. kr.

Jóannes Eidesgaard blev under den efterfølgende debat i Lagtinget kritiseret for, at landsstyret ikke havde taget skridt til initiativer, der skal få den færøske økonomi på rette kurs. Han svarede, at det ikke er så afgørende, om udspillet kommer nu eller i næste måned, men at det vigtige er at få behandlet spørgsmålet om den økonomiske politik godt og grundigt, både mellem partierne i landsstyret og med oppositionen, inden der tages beslutninger. Det er også vigtigt, at man tager de rette beslutninger og ikke forhaster sig. Han erkendte, at det er nødvendigt med større, strukturelle økonomiske tiltag, men at det kan blive vanskeligt at nå til enighed, da partierne er uenige på flere centrale områder. Jóannes Eidesgaard udtalte sig allerede medio april om samme emne, og gjorde det i den forbindelse klart, at sandheden er den, at man i mange år har haft en årlig stigning i udgifterne på 8 pct., og for at få kontrol over situationen må man først og fremmest få kontrol over udgiftsstigningen, men at man også må se på indtægtssiden, bl.a. støtteordningerne til fiskerne og håndværke-

re med arbejde i udlandet. Der er ifølge Jóannes Eidesgaard, samt lagmand Kaj Leo Johannesen, ingen aktuelle planer om skatteforhøjelser.

Overtagelse af yderligere sagsområder

Lagtinget vedtog den 28. april 2009, at sagsområderne "Formueretten" og "Ophavsret" overtages med virkning fra den 1. januar 2010.

De næste sagsområder, der kan forventes overtaget i medfør af bestemmelserne i overtagelsesloven (lov nr. 578 af 24. juni 2005 om de færøske myndigheders overtagelse af sager og sagsområder), er sagsområderne "Advokatvirksomhed", "Strafferetten" og "Udlændingeområdet og grænsekontrollen".

Departementschef til landsstyreområdet for sociale anliggender

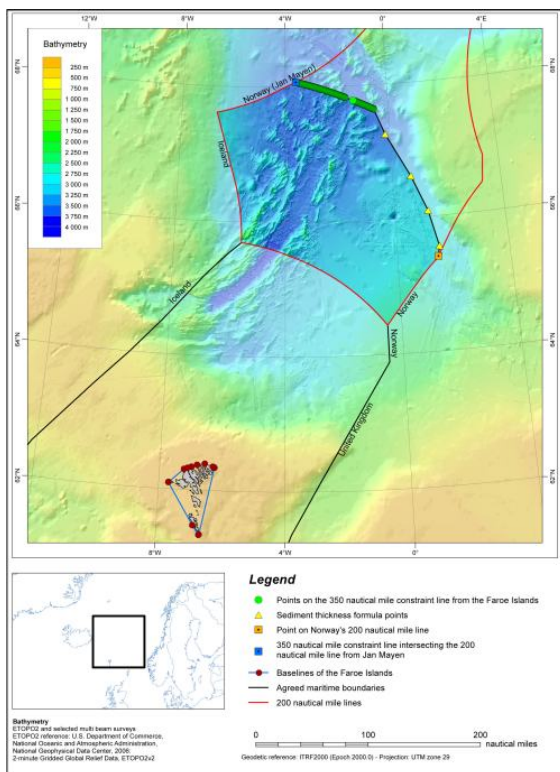
Den 42-årige cand.scient.pol Eyðun Mohr Hansen er blevet ansat som departementschef i Landsstyreområdet for sociale anliggender. Eyðun Mohr Hansen har i perioden 2002-2008 været ansat som afdelingsleder i Landsstyreområdet for social- og sundhedsanliggender, der den 1. oktober 2008 blev opdelt i et landsstyreområde for sundhedsanliggender og et landsstyreområde for sociale anliggender. Afdelingsleder Eyðun Mohr Hansen blev i forbindelse med opdelingen konstitueret i stillingen som departementschef. Eyðun Mohr Hansen har tidligere arbejdet fire år som fuldmægtig i Rigsrevisionen i Danmark og et år i Kort- og Matrikelstyrelsen.

Dansk/Færøsk krav på kontinentalsokkel nord for Færøerne indgivet til FN

Danmarks regering har sammen med Færøernes landsstyre indleveret dokumentation for krav (en såkaldt "Submission") på en del af kontinentalsokkelen uden for 200 sømil nord for Færøerne. Kravet er indleveret til FN's Havretskommission. Krav uden for 200 sømil fra kysten skal understøttes af videnskabelig dokumentation, og i den forbindelse har danske og færøske eksperter i en lang årække indsamlet og bearbejdet data fra området med henblik på at dokumentere rigsfællesskabets krav på området nord for Færøerne. Områdets placering, der er på 87.792 km², svarende til to gange størrelsen af Danmark, fremgår af figuren på næste side.

Norge og Island har overlappende krav som de dansk/færøske inden for samme område. Derfor er der indgået en aftale med de to lande om en forhandlingsløsning, der træder i kraft, hvis FN godkender de tre landes forhandlingsløsning.

Som led i samarbejdet mellem rigsmyndighederne og landsstyret har Landsstyreområdet for udenrigsanliggender udpeget formanden for delegationen, som skal præsentere submissionen for Havretskommissionen på vegne af Kongeriget Danmark. Formanden er Bjørn Kunoy, afdelingsleder i Landsstyreområdet for udenrigsanliggender.

Arbejdet med kravet på området nord for Færøerne er en del af et stort sokkelprojekt, der blev iværksat i 2002 og skal dokumentere rigsfællesskabets rettigheder til at udnytte ressourceforekomster på og under havbunden omkring Grønland og Færøerne. Der er tale om fem områder i Nordatlanten, et nord og et syd for Færøerne samt tre områder ved Grønland. Samtlige fem områder skal være forelagt Havretskommissionen senest i 2014.

Fiskeopdrætserhvervet har rigtig gode tider – fortsat tilbagegang for fiskeriet

”Færøske opdrættere spinder guld i Bruxelles” var overskriften på en artikel i avisen Sosialurin den 30. april. Samme dag skrev avisen Dimmalætting, at der er en ekstrem efterspørgsel fra USA efter færøsk opdrætsslaks, og at de færøske opdrættere kunne sælge dobbelt så megen laks, som opdrætterne producerer.

På en stor fiskerimesse i Bruxelles har især indkøbere fra store amerikanske indkøbskæder vist interesse for færøske opdrætsslaks. Baggrunden for den store efterspørgsel efter færøsk laks skal findes i det forhold, at opdrætserhvervet i Chile, der de senere år er blevet en af de store aktører på markedet, er hårdt ramt af sygdommen ILA – den samme sygdom, som i perioden 2003-2004 medførte store tab for det færøske opdrætserhverv. Problemerne i Chile medfører, at der i perioden april-december 2009 kun slagtes 65.000 tons laks i Chile sammenlignet med 320.000 tons i samme periode i 2008. Det faldende udbud af opdrætsslaks har betydet, at amerikanske opkøbere nu har rettet blikket mod de færøske opdrættere, hvilket er med til at presse prisen op. Hvor prisen først i 2009 lå omkring 20 kr. pr. kilo, er den i disse dage over 32 kr. pr. kilo. Ifølge direktøren for det færøske selskab Bakkafrost, skyldes den store interesse for færøsk laks også, at kunderne har fået øjnene op for, at den færøske laks smager bedre og har en bedre farve end konkurrenternes, hvilket han især

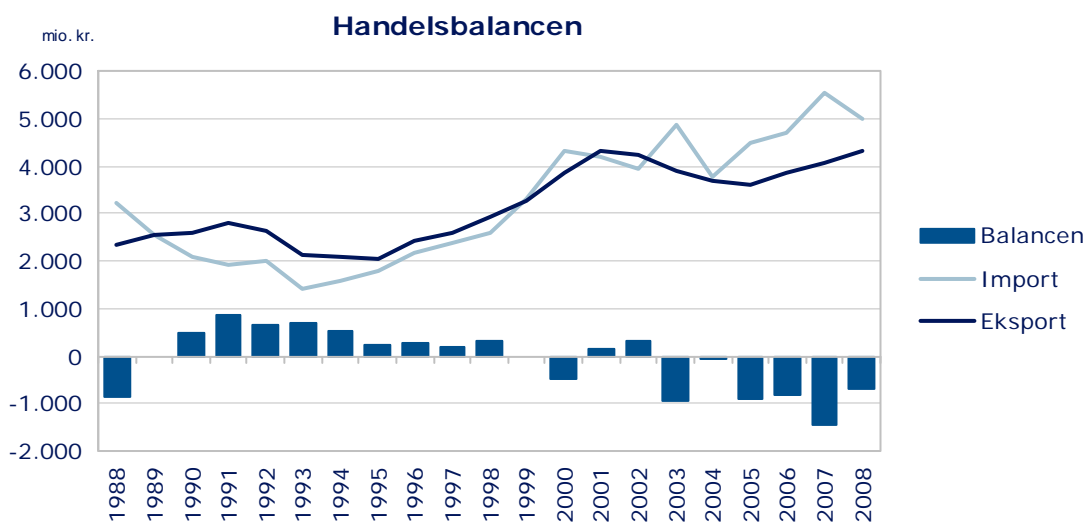
tilskriver det gode færøsk producerede fiskefoder. Det har også været medvirkende til at øge købernes interesse, at den færøske laks som den eneste ikke får antibiotika.

Selskabet Vestlax, der i 2008 havde en omsætning på 280 mio. kr., forventer at kunne øge omsætningen med 30 pct. i 2009. Selskabets salgs- og markedsdirektør udtaler til avisen, at det er deres mulighed for at spinde guld i nogle år, nu hvor det chilenske opdrætserhverv har problemer, men han advarer samtidig imod, at færøsk opdræt får dollartegn i øjnene og begår samme fejl som sidst, hvor opdrætserhvervet nåede et niveau, hvor det ikke længere var bæredygtigt.

At det går fremad for opdrætserhvervet ses igen i lønudbetalingerne for årets første fire måneder. Der er lønudbetalingerne indenfor opdrætserhvervet steget med ca. 25 pct. i forhold til samme periode året før. I samme periode har den forholdsmæssige tilbagegang i lønudbetalingerne indenfor fiskerierhvervet været næsten lige så stor, nemlig knap 24 pct. Beløbsmæssig har tilbagegangen for fiskerierhvervet været hele 53 mio. kr. i forhold til en fremgang indenfor det noget mindre opdrætserhverv på 11 mio. kr.

Handelsbalancen for 2008 viser underskud

Ifølge Hagstova Føroya (Færøernes Statistik) var der i 2008 et underskud på handelsbalancen på 687 mio. kr. mod et underskud i 2007 på 1,5 mia. kr. Importen var godt 5 mia. kr. og eksporten 4,3 mia. kr. i 2008. Det er 6. år i træk med underskud på handelsbalancen. For perioden 2003-2008 har det samlede underskud på handelsbalancen været 4,9 mia. kr.

Kilde: Hagstova Føroya

Bankernes regnskaber for 1. kvartal 2009

De to store færøske banker har fremlagt deres regnskaber for 1. kvartal 2009.

Føroya Bankis kvartalsregnskab viser et overskud før skat på 52 mio. kr. mod et minus på godt 3 mio. kr. i samme kvartal sidste år. Efter skat er der tale om et overskud på 42 mio. kr. mod et minus på 5 mio. kr. i 2008. Banken har haft en forrentning af egenkapitalen på over 13 pct., hvilket banken

selv betegner som meget tilfredsstillende. Solvensen er 21 pct. og banken har under de nuværende omstændigheder ikke planer om at gøre brug af ”Bankpakke II”. Føroya Banki fastholder sine forventninger til resultatet for hele 2009, som lyder på et overskud på 165-195 mio. kr. før værdireguleringer, betaling til statens garantiordning samt skat.

Eik Banki kom ud af 1. kvartal 2009 med et underskud på 37 mio. kr. før skat. Efter skat er der tale om et underskud på 24 mio. kr. Bankens direktør udtalte i forbindelse med fremlæggelsen af regnskabet, at det naturligvis ikke er positivt at konstatere et underskud, men at man kan glædes over, at tab og nedskrivninger nu er væsentlig mindre end i foregående kvartal og at regnskabet peger den rette vej. Eik Banki-koncernes havde ved udgangen af marts 2009 en solvens på 10 pct. og 5,6 mia. kr. i likviditet, mens moderselskabet Eik-Banki P/F har en solvens på 17,4 pct. Ein Banki har besluttet at deltage i ”Bankpakke II” og søger om 550 mio. kr. i hybrid kernekapital. Eik Banki forventer et overskud for hele 2009 på 300 mio. kr. før værdireguleringer, betaling til statens garantiordning samt skat.

Smyril Line havde 207 mio. kr. i underskud i 2008

Smyril Line præsenterede den 27. april årsregnskabet for 2008. Regnskabet viste et underskud på 207 mio. kr. Størstedelen af underskuddet kan henføres til, at færgeren Norrøna, der sejler på ruten Danmark-Færøerne-Island, blev nedskrevet med 121 mio. kr., men resultatet af driften var heller ikke tilfredsstillende med et underskud på 58 mio. kr. Foruden underskuddet i 2008 har Smyril Line de foregående fem år haft et samlet underskud på 110 mio. kr.

Der er dog positive forventninger til 2009, hvor der forventes et overskud på mindst 13 mio. kr. Salget har hidtil været som planlagt, og der er gennemført omfattende omlægninger og besparelser, der efter planen skal forbedre driften med 70 mio. kr. Det er bl.a. sket ved, at sejlplanen er ændret til kun at omfatte de mest efterspurgte ruter, som ofte har været udsolgt i højsæsonen. Det er ruterne mellem Danmark, Færøerne og Island. Norrøna har tidligere sejlet til bl.a. Bergen i Norge og til Shetlandsøerne, men disse destinationer er nu opgivet, således at man i højsæsonen kan øge kapaciteten med to ugentlige ture mellem Færøerne og Danmark mod før kun en ugentlig tur.

Klaksvík og Kósin fortsat i problemer

Der er fortsat problemer for Klaksvík Kommune. På et byrådsmøde sidst i april konstaterede byrådet, at kommunens indtægter ifølge den seneste fremskrivning bliver 12 mio. kr. mindre end budgetteret med vedtagelsen af budgettet for 2009. Da var indtægterne budgetteret til 130 mio. kr. På den baggrund har kommunen sat besparelser i værk, der uden tvivl vil medføre opsigelser i den allerede hårdt ramte kommune, jf. problemerne med fiskefabrikken Kósin, der er lukket og i betalingsstandsning. Både borgmesteren og viceborgmesteren håber, at bunden nu er nået, og at det ikke bliver nødvendigt at fremme flere besparelser i år. ”Ellers skal det gå helt galt og så alvorlig håber jeg ikke, at situationen bliver”, udtaler de begge.

Situationen for Klaksvík bliver ikke ligefrem bedre af, at fremtiden for fiskefabrikken Kósin fortsat synes usikker. Ifølge avisen Sosialurin den 30. april er der endda temmelig dystre udsigter for virksomheden. Advokaten Christian Andreasen, der på vegne af skifteretten fører tilsyn med betalingsstandsningen, har til avisen Sosialurin udtalt, at det hidtil ikke er lykkedes at tilvejebringe ny kapital

i tilstrækkelig omfang, og det er vanskeligt at sige, om det kan lade sig gøre, sådan som de finansielle markeder har det i øjeblikket. Betalingsstandsningen er foreløbig forlænget frem til 17. juni, men kan i princippet forlænges frem til 17. december i år, men det forventes ikke at blive tilfældet ifølge advokatens udtalelser til Sosialurin. Han forventer, at det enten må bære eller bryde den 17. juni.

Ingen prøveboringer efter olie ved Færøerne i 2009

Der skulle efter planen have været gennemført en prøveboring efter olie ved Færøerne i 2009, men boringen er nu udsat til starten af 2010. ENI, der er operatør i forbindelse med boringen, skulle være påbegyndt boringen i løbet af sommeren 2009, men boreplatformen, der skal anvendes ved Færøerne, er forsinket og vil først kunne være til rådighed sidst på efteråret eller først på vinteren, hvor vejret i Nordatlanten ofte kan være meget stormfuldt og udgøre en stor sikkerhedsrisiko. ENI har på den baggrund fået tilladelse til at udsætte boringen til starten af 2010.

Omfattende opsigelser i postvæsenet

Postverk Føroya har som et led i processen mod at gøre driften mere effektiv og tilpasse virksomheden til fremtiden gennemført omfattende besparelser. I den forbindelse er 32 medarbejdere, svarende til 22 årsværk, i Postverk Føroya blevet afskediget. Der er herefter 192 årsværk i Postverk Føroya.

De seneste to år har Postverk Føroya haft årlige underskud på 2,6 – 2,7 mio. kr., og for at vende den udvikling, er det ifølge direktør Sofus Clementsen nødvendigt at fremme store besparelser og omlægninger.

Med venlig hilsen

Dan M. Knudsen

26. Vedr. hjemmel til at udskrive folkeafstemning på Færøerne uden om de folkevalgte færøske myndigheder

Spørger: Høgni Hoydal

Svarer: Kaj Leo Johannesen

Spørgsmål: *På møde i Lagtinget den 17. februar 2009 bebudede formanden sålydende forespørgsel:*

Forespørgsel:

1. Har lagmanden godkendt, at den danske regering udskriver folkeafstemning på Færøerne, uden at Lagtinget har vedtaget dette?
2. Har lagmanden haft korresponderet med den danske regering om denne sag – hvis det er tilfældet, hvad har han så lagt vægt på?
3. Mener lagmanden, at det er i overensstemmelse med demokratiske grundregler, at myndigheder, som et folk ikke har valgt, kan udskrive love og afstemninger, som skal gælde for det folk, der ikke har valgt at være en del heraf?
4. Hvilke hjemler har den danske regering til at udskrive folkeafstemninger på Færøerne, og kan lagmanden redegøre for, hvor og hvornår Færøernes folk og Lagtinget har givet en sådan hjemmel fra sig til myndigheder i et andet land?
5. Har lagmanden planer om at fremsætte sagen for Lagtinget?
6. Mener lagmanden, at Færøerne kan anses for en dansk landsdel, hvor den danske regering bør have sådan en hjemmel?

Bemærkninger:

I nyhedsmedierne den 10. februar 2009 får færinger og de folkevalgte repræsentanter i Lagtinget en envejs meddelelse om, at der den 7. juni 2009 skal afholdes en folkeafstemning på Færøerne om ændring af tronfølgeoven.

Den danske regering har på egen hånd udskrevet folkeafstemningen, og dagen for folkeafstemningen er fastlagt, fordi det danske folk samme dag skal vælge sine repræsentanter til EU-parlamentet.

Sådanne meddelelser kender vi fra samfund, der ikke har demokrati, eller hvor folket ikke har nogen folkevalgt institution til at repræsentere sig.

Efter demokratiske grundprincipper er dette absurd og kan under ingen omstændigheder accepteres.

Republikanerne protesterer naturligvis imod sådan en fremgangsmåde og understreger på det kraftigste, at Færøernes folk aldrig nogensinde har afgivet hjemlen til at lovgive eller udskrive folkeafstemninger i vores eget land.

Lagtinget er det ældste ting i Europa, og Færøernes folk har ved folkeafstemning stadfæstet, at Færøernes folk er en selvstændig nation og har fuld selvbestemmelsesret i eget land.

Samtidig, som færøske politikere på højtidsdage kan tale om demokrati og om at "ingen er over eller ved siden af Lagtinget", så ser vi nu en fremgangsmåde, som undergraver demokratiet på Færøerne og Lagtingets hjemler.

Derfor bliver lagmanden spurgt om, hvorvidt han har godkendt denne fremgangsmåde, hvilke hjemler der er for noget sådan, og om han har planer om at fremsætte sagen for Lagtinget.

Svar:

På lagtingsmødet den 1. maj 2009 svarede lagmand Kaj Leo Johannesen således:

Til 1.

Nej

Til 2.

Lagmandskontoret har kun fået en skrivelse i sagen fra Statsministeriet i Danmark, dateret den 4. oktober 2005, hvor forslaget i henhold til hjemmestyrelovens § 7 formelt bliver sendt til de færøske myndigheder til udtalelse. Herfra er der ikke sendt nogen skrivelse til de danske myndigheder vedrørende dette, og jeg har heller ikke kommunikeret mundtligt med den danske statsminister om sagen.

Til 3.

Forudsætningerne for spørgsmålet holder ikke. Vi vælger to folketingsmedlemmer, der er vores demokratiske repræsentanter i fællesanliggender. Der henvises desuden til svarene på spørgsmål 4 og 6.

Til 4.

Folkeafstemninger udskrives i henhold til grundlovens § 88 og folketingsvalgloven for Færøerne § 77 og § 78.

I den første står der følgende:

§ 88. Vedtager folketinget et forslag til en ny grundlovsbestemmelse, og regeringen vil fremme sagen, udskrives nyvalg til folketinget. Vedtages forslaget i uændret skikkelse af det efter valget følgende folketing, bliver det inden et halvt år efter den endelige vedtagelse at forelægge folketingsvælgerne til godkendelse eller forkastelse ved direkte afstemning. De nærmere regler for denne afstemning fastsættes ved lov. Har et flertal af de i afstemningen deltagende og mindst 40 pct. af samtlige stemmeberettigede afgivet deres stemme for folketingets beslutning, og stadfæstes denne af kongen, er den grundlov.

I den anden står der:

§ 77. Folkeafstemninger efter grundlovens § 29, stk. 2, og § 88 afholdes på Færøerne. Det samme gælder folkeafstemninger efter grundlovens § 20, stk. 2, og § 42, såfremt den pågældende lov skal gælde for Færøerne eller ved anordning kunne sættes i kraft på Færøerne.

§ 78. Folkeafstemninger på Færøerne finder sted samme dag som i de øvrige dele af riget.

Grundlovsændring blev vedtaget ved folkeafstemning på Færøerne den 28. maj 1953. 1.145 stemte ja, 255 stemte nej, og 87 stemmer var ugyldige. Valgdeltagelsen var 8,7 %. Grundloven blev kundgjort i Dimmalætting 27. juni 1953 til at gælde her i landet.

Folketingsvalgloven blev vedtaget i Lagtinget 21. april 1992 med stemmerne 23-0 og kundgjort i Kunngerðablaðið B som dansk lov 9. august 1993.

Til 5.

Som bekendt besluttede jeg ikke at fremsætte forslaget om ændring af tronfølge-loven for Lagtinget. Grunden er den, at når alt kommer til alt, så har vi alligevel ingen indflydelse på sagen. Der er et kongehus, og det er kun muligt at have en arvefølge til samme kongehus. Danskerne er 100 gange flere end os, og det er ikke andet end rimeligt, at den danske afgørelse afgør sagen. Selvfølgelig er det sådan, at hvis det ligger meget tæt, så kan den færøske folkeafstemning være afgørende for det samlede resultat.

Til 6.

Formelt er Færøerne i henhold til hjemmestyrelovens § 1 et selvstyrende folk i det danske rige, og magten på Færøerne er i henhold til hjemmestyreloven og overtagelsesloven (som begge er vedtaget af Lagtinget) delt imellem færøske og danske myndigheder, hvor de færøske myndigheder med få undtagelser har mulighed for at overtage næsten alle områder. Dette er en ordning, som efter min opfattelse, fungerer godt. Vil vi have en anden ordning, er det altid muligt at tage det op til behandling, for det er os selv, der afgør, hvor langt vi vil gå ad selvstyrevejen.